

**MOSTRE
DE PREZENTARE
A REFERINȚELOR
BIBLIOGRAFICE**

**(Standardul SM ISO 690:2022.
Informare și documentare)**

REGULI

pentru prezentarea referințelor bibliografice

MOSTRE de PREZENTARE a REFERINTELOR BIBLIOGRAFICE (Standardul SM ISO 690:2022. Informare și documentare)

REGULI pentru prezentarea referințelor bibliografice și citarea resurselor de informare

Noul standard descrie un set de principii și îndrumări practice pentru crearea referințelor bibliografice și citarea resurselor de informare. Acesta se concentrează în mare parte pe identificatori unici și persistenți pentru căutare, regăsire și localizare a resursei citate.

Ce este o referință bibliografică?

Ansamblu de date (metadate) despre citatul menționat în textul documentului necesar pentru identificarea lucrării și verificarea exactității citării (care descriu o resursă sau o parte componentă a acesteia), care permite cercetătorului să o identifice cu ușurință.

Referința bibliografică trebuie să conțină elemente precise, puse în ordine bine definită și obligatorie. Cunoașterea prevederilor necesare elaborării referințelor bibliografice sunt indispensabile cercetătorilor, (autorilor, editorilor) ele trebuie să fie învățate și aplicate cărturar!

Fiind utilizate în munca de cercetare se economisește timp, se respectă regulile deontologice și etice ale scrisului și ale prevederilor dreptului de autor (copyright).

Referințele bibliografice trebuie:

- Să înglobeze toate informațiile necesare pentru a identifica ușor documentul în cauză;
- Prezentarea referințelor în lista de referințe trebuie să fie deslușită, să nu conțină prescurtări de cuvinte în afara celor prevăzute de Stasul în vigoare;
- Fiecare element bibliografic al unui sau altui document trebuie separat cu ajutorul semnelor de punctuație (.) (,) (;)

O referință poate fi:

- ✓ o parte a unei liste de resurse informaționale;
- ✓ un rezumat sau o analiză critică;
- ✓ o notă anexată la un text sau incorporată în text reprezentată la subsol sau la sfârșitul textului.

!!! Referințele se prezintă la sfârșitul lucrării după textul de bază și conține lista surselor utilizate/citate.

CATEGORII DE RESURSE DE INFORMARE

Schema: AUTOR(I). *Titlu*. Ediția. Loc apariție: Editura, an apariție. ISBN.

Notă: paginatia – optional

1 autor

URSACHE, Elena-Ruxandra. *Branding în universități*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2022. ISBN 978-606-37-1371-2.

2 autori

NEACȘU, Ioan și Mihaela SUDITU. *Educația emoțional-afectivă: noi explorări, noi strategii*. Iași: Polirom, 2020. ISBN 978-973-46-8334-5.

3 autori

EȚCO, Constantin; Margareta CĂRĂUȘ și Elena DAVIDESCU-CREANGĂ. *Psihologie managerială*. Chișinău: Bons Offices, 2006. ISBN 978-9975-80-005-1.

4 autori

RĂZMERIȚĂ, Liuba; Elena LĂCUSTĂ; Viorica POPA și Ala SAINENCO. *Decalogul comunicării. 10 lecții pentru o comunicare corectă*. Iași: PIM, 2013. ISBN 978-606-131287-0.

5 autori

Dacă documentul este semnat de cinci autori care au un statut egal, toate numele acestora vor fi indicate în referință:

BUCĂȚARU, IGOR; Victoria BEVZIUC; Mihaela KRUGLIȚCHI; Natalia GRÎU și Loretta HANDRABURA. *Cultura electorală în statul democratic: curs universitar*. Chișinău: Prut Internațional, 2023. ISBN 978-9975-54-658-4.

IGNATIUC, Iulia; Lara ALADIN; Ana MUNTEAN; Ludmila FOCA and Dina PUIU. *English Teacher's Book: Levels A1.1, A1.2, A1*. Chișinău: Arc, 2019. ISBN 978-9975-0-0350-6.

mai mult de 5 autori

Notă: Dacă resursa citată are șase sau mai mulți autori, toate numele trebuie menționate, după posibilitate, dar dacă se omit vor fi date numai numele primilor cinci autori, urmat de o expresie adecvată: ș.a. – (și alții); et al. – (et alii) sau и др. – (и другие).

FRANȚUZAN, Ludmila; Crenguța SIMION; Ana ȚÎBULEAC; Nadejda CAZACIOC; Daniela PLĂCINTĂ; Viorel BOLDUMA și Alina RĂILEANU. *Metode și tehnici eficiente de învățare: ghid metodologic*. Chișinău: [S. n], 2023. 154 p. ISBN 978-9975-46-854-1.

FRANȚUZAN, Ludmila; Crenguța SIMION; Ana ȚÎBULEAC; Nadejda CAZACIOC; Daniela PLĂCINTĂ ș.a. *Metode și tehnici eficiente de învățare: ghid metodologic*. Chișinău: [S. n], 2023. 154 p. ISBN 978-9975-46-854-1.

VARZARI, Elena; Lidia ALEXANCHIN; Oxana STANȚIERU, Liuba TOMAILĂ, Oxana CEH et al. *Essential English for Committed Learners*. Chișinău: „Nova Imprim” SRL, 2010. 328 p. ISBN 978-9975-4131-2-1.

ФОТЯ, Иоан; Адриан ЧОАРЭ; Игор ПРИСАК; Даниэль НЯГОЕ; Силвия ФОТЯ и др. *Основы менеджмента*. Кишинёв: Издательство Университета „Divitia Gratiae”, 2018. ISBN 978-9975-53-965-4.

Cărți în volume

TRIPON, Cristina; Ana-Voichița TEBEANU; Iulia GONȚA și Aurelia BULGAC. *Conexiuni educaționale dincolo de conținut: o perspectivă pentru profesori*. vol. 1; vol. 2. București: Editura Universitară, 2023. ISBN 978-606-28-1654-4.

Cărți cu editor(i)

MOGEL, Wendy. *Arta conversației părinților cu copiii: Ce și cum le spunem copiilor – și când e cazul să-i ascultăm*. Traducere din limba engleză de Liana Haidar (trad.). Silviu DRAGOMIR și Vasile Dem ZAMFIRESCU (ed.). București: Editura Trei, 2022. ISBN 978-606-40-1383-5.

CREȚU, Daniela-Maria (coord.). *Predarea și învățarea în învățământul superior : aspecte teoretice și practice*. București: Editura Universitară, 2019. 265 p. ISBN 978-606-28-0896-9

SIMIONESCU, S. (ed.). *Tehnici moderne de statistică*. București: Editura Academiei, 1990.

Cărți traduse

MARDEN, Orison Swett. *Atitudinea învingătoare*. Traducere din limba engleză de Monica MANOLACHI. București: Librex Publishing, 2023. 318 p. ISBN 978-606-8998-60-2.

Cărți fără autor

Pentru anumite tipuri de documente (enciclopedii, dicționare, rapoarte, anuare statistice etc.), elaborate de mai multe persoane, dintre care nici una cu rol dominant, referința bibliografică începe cu titlul lucrării.

Titlul este prezentat în referința bibliografică așa cum apare în sursa de informare.

Enciclopedia Blackwell a gândirii politice. David MILLER (coord). Traducere din engleză de Dragan STOIANOVICI. București: Humanitas, 2000. ISBN 973-28-0479-3.

DOOM –Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române. Ediția a 3-a revăzută și adăugită. Ioana VINTILĂ-RĂDULESCU (coord). București: Univers Enciclopedic Gold, 2021. ISBN 978-606-704-935-0.

Moldova în cifre, 2021 = Молдова в цифрах, 2021. Breviar statistic. Chișinău: BNS, 2021. ISBN 978-9975-3481-8-8.

Notă:

Dacă numele organizației este abreviat în resursa citată, forma prescurtată poate fi inclusă după numele complet, ca informație suplimentară între paranteze.

AGENȚIA DE STAT PENTRU PROPRIETATEA INTELLECTUALĂ A REPUBLICII MOLDOVA (AGEPI). *Raport național privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală în Republica Moldova, 2019 = National report on the enforcement of intellectual property rights in the Republic of Moldova, 2019*. Chișinău: AGEPI, 2020.

BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA (BNS). *Statistica teritorială*. Chișinău: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, 2022. ISBN 978-9975-53-418-5.

Cărți electronice

La cărțile electronice se recomandă specificarea ediției, tipului de suport, tipului de mediu și/sau formatului de fișier, precum și a distribuitorului cărții citate, într-o formă care nu devine rapid învechită. Pentru resursele electronice, identificatorii unici persistenți sunt obligatorii.

Notă: Se recomandă furnizarea versiunii exacte a formatului cărții electronice sau a dispozitivului de citire utilizat, dacă este relevant pentru utilizare.

IBRAILEANU, Garabet. *Adela* [eBook]. Disponibil: <https://www.bestseller.md/ebooks/adela-ebook-garabet-ibraileanu.html>

PLOKHY, Serhii. *Cernobil. Istoria unei catastrofe nucleare*. [Carte electronică Kindle]. New York: Basic Books, 2018.

Notă: Este necesar de a specifica ediția, tipul de suport, tipul media și/sau formatul de fișier al cărții electronice citate, dar într-o formă care să nu devină învechită rapid

Cărți audio

În cazul resurselor de informare audio, naratorul (povestitorul) trebuie inclus în citare dacă este menționat în publicație. De asemenea, elementul „Durata de timp” a cărții audio poate fi specificat într-o formă mai lizibilă.

PLOKHY, Serhii. *Cernobil: Istoria unei catastrofe nucleare*. [Carte audio], durata P14H52M. Ralph LISTER (povestitor). Audible & Hachette Audio (distribuitor), 2018.

CARNEGIE, Dale. *Principiile succesului*. Carte audio, durata 4h 30 min. Dana SĂVUICĂ (narator). Chișinău: Editura Litera, 2019. Disponibil: <https://voxa.ro/audiobooks/principiile-succesului-2> [accesat 2024-05-15].

Părți componente ale monografiei

Când cităm o parte componentă a unei monografii (cum ar fi un articol dintr-o **enciclopedie**, **dicționar** sau **materialele unei conferințe**), datele despre resursa de informare gazdă trebuie furnizate împreună cu informațiile despre locația resursei citate.

Eticheta elementului de date „**In**” este utilizată pentru a identifica locația unei resurse citate în cadrul unei resurse de informație gazdă.

Notă conectorul „**In**” se utilizează pentru **articole din culegeri**, dar nu pentru cele din **seriale**!

AUTOR(I). Titlul articolului. In: *Titlul documentului-gazdă. Locul. Anul, vol, paginile unde este amplasată lucrarea. ISBN.*

NEACȘU, Ioan și Mihaela SUDITU. Capitolul 9. In: *Educația emoțional-afectivă: noi explorări, noi strategii*. Iași: Polirom, 2020, pp. 90-96. ISBN 978-973-46-8334-5.

Inventatori români. In: *Enciclopedia elevului*. București: Oscar Print, 2003, pp. 404-437. ISBN 973-8388-45-X.

Identitate corporativă. In: Alexandru-Mircea NEDELEA, *Dicționar de marketing*. București: Editura Economică, 2020, pp. 71-72. ISBN 978-973-709-937-2.

MORARI, Marina. Atributul existențial în evoluția conceptului de inteligență. In: *Eficientizarea învățământului – vector al politicilor educaționale moderne: conferință științifică internațională*. Partea 1-a, 11-12 decembrie 2014.

Chișinău: Tipografia „Cavaioli”, 2014. pp. 171-178. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Eficientizarea_invatamantului.pdf [accesat 2023-11-07].

FOCA, Eugenia. Startup-urile ca o nouă formă de dezvoltare a creativității inovative la viitorii specialiști-pedagogi. In: *Tradiție și inovare în cercetarea științifică*, ediția a 10-a : Materialele conferinței științifice cu participare internațională, 8 octombrie 2021. Bălți, 2022, vol. II, pp. 271-274. Disponibil: <http://dspace.usarb.md:8080/jspui/handle/123456789/5530> [accesat 2024-03-05].

Exemple de referințe pentru un serial:

Academos. 2023, nr. 4 (71). ISSN 1857-0461. Disponibil: <https://doi.org/10.52673/18570461>

Economica. 2023, nr. 2 (124). ISSN 1810-9136. Disponibil: <https://doi.org/10.53486/econ.2023.124>

Contribuții din seriale:

AUTOR(I). Titlul articolului. Titlul revistei/ziarului. Anul, numărul serialului, paginile. ISSN.

CABAC, Lina. Ocazionalismele – elemente obscure ale comunicării interpersonale. *Philologia*. 2023, nr. 3 (321), pp. 117-124. ISSN 1857-4300. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/117-124_16.pdf [accesat 2024-10-18].

FOGHTEL, Ecaterina and Anjela COȘCIUG. Roxelane, figure historique et personnage littéraire. *Philologica Jassyensia*. 2023, Anul XIX, nr. 2 (38), pp. 167-179. Print ISSN 1841-5377 ; Online-ISSN 2247-8353.

SUSLENCO, Alina and Octavian COZNIUC. Information technologies – a vital factor of the modern management system in the framework of SME. *The Journal Contemporary Economy = Revista economia contemporană*. 2023, vol. 8, nr. 2, pp. 54-64. ISSN 2537-4222. Disponibil: http://www.revec.ro/images/images_site/articole/article_28b1119aa2a2944597195cd8d539c913.pdf [accesat 2024-10-18].

Articolele și numerele din reviste și buletinele informative se recomandă a fi citate, fie după dată, fie după volum și număr, în funcție de tipul de publicație. Dacă ambele opțiuni sunt disponibile, citarea trebuie să specifice volumul și numărul.

AUTOR(I) Nume, Prenume sau Inițialele. Titlu. Online. Ediția (2, 3, 4...). Loc apariție: Editura, an apariție. ISBN. Disponibil: http://www... [vizualizare data].

Exemplu:

SPERELAKIS, Nicholas. *Cell physiology sourcebook: essentials of membrane biophysics*. Online. 4th ed. San Diego: Academic Press, 2012. ISBN 9780123877383. Disponibil: <https://www.sciencedirect.com/> [vizualizat 2024-01-12].

Referințele la seriarele online vor conține informații de acces online. Dacă titlul cheie indică faptul că resursa este disponibilă online, nu este necesară repetarea acestor informații.

STONE, Richard A.; Alice M. McGLINN; Ranjay CHAKRABORTY; Duk Cheon LEE; Victoria YANG et al. Altered ocularo parameters from circadian clock gene disruptions. *PLoS one*. 2019, no. 14(6), June 18. License: CC BY 4.0 EN-o. Disponibil: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0217111> [vizualizat 2022-06-24].

Articole în publicații oficiale

Legea privind accesul la informație: nr. 982-XIV din 11.05.2000. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2000, nr. 88-90, pp. 6-11. ISSN 2587-389X.

Codul Educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. Online. 2014, nr. 319-324. Disponibil: https://www.legis.md/cod_edu=ro [accesat 2024-03-11].

Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova despre aprobarea Strategiei Naționale de edificare a societății informaționale – „Moldova Electronică” nr. 255 din 9.03.2005. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2004, nr. 46-50, pp. 41-88. ISSN 2587-389X.

Articole din ziare

AUTOR(I). Titlul articolului. Titlul ziarului. Anul, data și luna, paginile.

MATEI, Claudia. Constantin Brâncuși, omagiat de mari poeți români. *Literatura și Arta*. 2024, 29 februarie, p. 4.

EFIMOV, A. Raportul anual al SA „Spectrul” pe anul 2023. *Capital Market*. 2024, 6 martie, p. 7.

Pentru articolele din ziare, data publicării se va înlocui cu volumul și numărul.

MAIOREANU, Bogdan. Europeanii sunt mai preocupați de energie decât de inflație. *Economistul*. Online. 2022-10-10. ISSN 1221-8669. Disponibil: <https://www.economistul.ro/lumea-energiei/europeanii-sunt-mai-preocupati-de-energie-decat-de-inflatie-43579> / [citat 2022-10-12].

În cazul unei publicații în serie (periodic, revistă, ziar), NU se folosește conectorul. In:

Dacă documentul este în **format PDF**, atunci se menționează în referință după titlul publicației.

PAMULA, A. New Energy Demand Programs Acceptance – a Study of Residential Customers in Central Poland. *Social Sciences*. PDF. Online. 2014, nr. 1 83, pp. 17-26. ISSN 2029-7319. Available from: <https://doi.org/10.5755/j01.ss.83.1.6865> [viewed 2024-11-14].

Standarde

Dacă standardul este o publicație comună a două sau mai multe organizații de standardizare, una dintre ele poate fi electată ca creator principal.

INSTITUTUL DE STANDARDIZARE DIN MOLDOVA (ISM). SM ISO 10018:2022, Managementul calității. Linii directoare pentru implicarea personalului = Менеджмент качества. Руководящие указания по вовлеченности персонала = Quality management. Guidance for engagement: IDT ISO 10018:2020. Ed. oficială. Chișinău: ISM, 2022.

Brevete de invenții

Inventatorii brevetului vor fi prezentați în referință ca autori cu rol de „inventator”. Numărul de brevet relevant trebuie să fie furnizat în referință, inclusiv numărul de înregistrare a cererii și numărul de eliberare.

ȘARAGOV, Vasile. Procedeu de tratament termochimic. Brevet al Republicii Moldova nr. 379, ICL6C 03 C 23/00. Certificat de autor nr. 1812166. Depozit: 1994-03-44. *BOPI*. 1994, nr. 1, p. 2. Disponibil: https://agepi.gov.md/sites/default/files/bopi/10_1994.pdf [accesat 2024-11-12].

Interviuri

LEAHU, Nicolae. Între Bălți și Iași. Interviu video; Livia IACOB (realizator). *Apollonia TV Televiziune Regională*. Iași, 2017, 24 mai. Disponibil: <https://www.youtube.com/watch?v=4tJeBqfAzhM&feature=youtu.be> [vizualizat 2017-05-31].

HISTRUGA-SINCHEVICI, Inga. *Situația copiilor din Republica Moldova*. Interviu video. Bună Dimineața – emisiune cognitivă și de divertisment. Chișinău. Moldova 1, 2023, 22 iunie, 0.36.48 min. – 0.49.45. Disponibil: <https://moldova1.md/f/ro/1535#content>

CEAIKOVSKI, Piotr (compozitor). *Lacul Lebedelor. Balet în patru acte*. BERGHICEV, V. (dirijor); PETIPA, M. (coreograf); OCUNEV, V. (scenograf). 2021. La: Teatrul Național de Opera și Balet „Maria Bieșu”, Chișinău, RM.

Filme

Pentru filme, metadatele principale includ creatorul, denumirea filmului, precum și anul lansării inițiale și țara de producție. Exemplu:

BORȘ, Ion (regizor). *Carbon*. Film. Moldova-Film, 2022.

LUCAS, George (director). *Star Wars: Episode IV-A New Hope*. Motion picture. Twentieth Century Fox, 1977.

Emisiuni

Vocea Basarabiei. Emisiune radio live. Chișinău: Radio-Moldova, 2023. Disponibil: <https://voceabasarabiei.md/live-radio/> [vizualizat 2023-08-17].

Seturi de date de cercetare

INSTITUTUL DE POLITICI PUBLICE. *Barometrul Opiniei Publice în Republica Moldova, 2001-2022*. Set de date: grafice și tabele în format SAV. Disponibil: <http://bop.ipp.md/> [accesat 2023-08-15].

REȚELE SOCIALE ȘI SERVICII

Numele de profil al creatorului (persoană sau organizație) este considerat a fi un identificator unic, care permite altora să urmărească sau să se adreseze creatorului care utilizează un anumit serviciu de social media. Numele și inițialele unui autor (în cazul unui cont personal) sau numele complet al organizației trebuie să fie indicate în referință.

BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ A UNIVERSITĂȚII DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI. Pagină Facebook. Disponibil: <https://www.facebook.com/bs.usarb/> rdr [accesat 2024-02-14].

ALAIBA, Dumitru. [@dumitru.alaiba]. *Reforma SRL: mai multă libertate pentru fondatori, asociați și angajați*. Postare pe Facebook. 2023-07-14. Disponibil: <https://www.facebook.com/dumitru.alaiba> [accesat 2023-07-19].

POSTĂRI PE FACEBOOK

USARB – Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți [@USARB]. *Ambasadoarea Republicii Federale Germania (RFG) în Republica Moldova, Exceleța Sa Margaret Uebber a vizitat Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți@Deutsche*. Postare pe Facebook. 2024-01-31. Disponibil: https://www.facebook.com/usarb.balti/B8FkLXM3CFICRBvooAV4&_rdr [accesat 2024-02-13].

URSESCU, Ana. [@artizanul.moldova]. [Șezătoarea Basarabia]. Fotografie. Disponibil: Facebook, <https://www.facebook.com> [accesat 2023-19-07].

Biblioteca USARB: Profesional. Blog. Disponibil: <https://bsusarbprofesional.blogspot.com/> [accesat 2023-08-13].

Postare pe blog

OSOIANU, Vera. *Cartea și lectura – temelia dezvoltării*. Blog post. 2014-09-24. Disponibil: <https://clubbib2.wordpress.com/articole-traduceri/> [accesat 2023-09-05].

Programe

AUTHOR(S), NAME(S). *Title of program/source code.* **Type. Code version. Access date. Web address or publisher.**

RIBOSE INC. *metanorma- standoc. Program.* Version 1.3.1. 2019-09-04. Available from: GitHub, <https://xxxxxx>

Teză de doctor, master

Pentru tezele de doctor și tezele de master, este obligatoriu indicarea metadatelor, cum ar fi tipul de resursă, arhiva digitală sau depozitul instituțional din care poate fi preluată resursa citată.

BUMBU, Tudor. *Tehnologii și resurse informaționale pentru digitizarea și procesarea textelor din patrimoniul istorico-cultural.* Teză de doctor în informatică. Chișinău, 2023. Disponibil: <https://anacec.md/files/Bumbu-teza.pdf> [accesat 2024-11-14].

Preprinturi

Dacă este citat un preprint, numele furnizorului de acces și depozitul trebuie inclus în citare. De asemenea, dacă există mai multe versiuni ale preprintului, se va indica numărul versiunii citate, iar informațiile despre procesul de publicare vor fi furnizate, dacă sunt disponibile. De exemplu, dacă o versiune citată a unui articol științific a trecut deja de revizuire inter pares (peer review) și a fost trimisă pentru publicare, poate fi utilizată expresia „manuscris transmis pentru publicare” sau „preprint”.

POPA, M. N. și V. V. PRICOP. *Aplicațiile algebrilor la problema centrului și focarului.* Preprint. Institutul de Matematică și Informatică al AȘM, 2011.